20 kr. Naročnina naj se pošilja: „An die Administration der „Srpska Zora“ III., Pragerstrasse Nr. 13 in Wien.

Izhajala bode „Srbska Zora“ prvega dne vsacega meseca na treh celih polah in prinašala vselej do sedem slik. Siromašnim šolskim bukvarnicam, ako prosijo za-nj, pošilja se list zastonj. — Gosp. naročniki, ki plačajo naročnino za celo leto naprej, dobodo za premijo prekrasno sliko mladega umetnika Jurija Krstića.

Politične stvari.

Kam merijo nove šolske postave?

Nam to že dolgo ni nobena skrivnost, al žalibog, da je še mnogo tacih mož, tudi v viših duhovskih krogih, ki tega ne vedó ali pa če tudi vedó, nočejo kazati, da vedó, zaljubljeni v oni glasoviti „modus vivendi“, ki se po naše dobro imenuje „šviga švaga čez dva praga“.

Slavnoznani Tirolski poslanec profesor Greuter je cilj in konec novih šolskih postav, ki so iz Pruskega priromale k nam, z malo besedami tako jasno odkril v izvrstnem svojem spisu, ki je v štev. 357 „Vaterland-a“ natisnjen *), da, kdor ni popolnoma gluh in slep, mora spoznati, kam merijo nove postave za ljudske šole. In kar je zlatega denarja vredno v Greuterjevem govoru, je posebno to, da cilja in konca teh novih postav ne vinta iz svoje glave, kateri bi se „ultramontanizem“ podtikati utegnil, ampak da ta cilj in konec kaže po lastnih besedah tistega časnika, ki je znan kot glasílo ministersko — „Neue fr. Presse“, ki tedaj je avtentično tolmačenje novih postav. Čujte, kaj prof. Greuter pravi:

„Mi v Tirolih imamo zdaj črno na belem, da je „Neue fr. Presse“ pravo zadela, ko je že 3. novembra 1874 izpovedala se od besede do besede tako-le: „Ne sodnije nemške, nemški modrijani bodo odločili v premaganji Rima. Kmalo kmalo bo papeštvo politično osamljeno. Prizadevanje Nemčije mora odslej meriti na to, da se (rimska) kurija duševno zapré. Kako bi se to naredilo? V šoli! — Ne državni pravdnik, pač pa razsvitljenje duha in poduk bosta učinila, da bo papež postal nenevaren puščavnik, katerega bodo, kakor zdaj diplomati, tudi duše popustile.“ — Odpad od cerkve — to je tedaj tisti cilj, katerega nameravajo doseči po šoli. Zato je jasno, da morajo vzeti ves vpliv do šole ravno onim, ki imajo po prisegi in dolžnosti skrbeti, da sv. očeta duše ne zapusté, zato je jasno, da se ravno oni list tako navduša za „svobodno šolo“ v Tirolih, kakor noben drugi, ker le predobro vé, zakaj? Mi pa se ne le zanašamo na pravico svojo, imamo tudi trdno zaupanje v svojem srcu, da bo ta pravica slednjič zmagala. Ministerstva in sistemi se preminjajo, narod v Tirolih pa bo ostal, kakor je, narod, ki se v dôbi najgršega materijalizma še kot narod navdušuje za duševno idejo, ki se zato tim trdneje poprime cerkvenega glavarja, čim bolj ga vsi velikaši tega sveta zapuščajo; reven je gledé posvetne močí, a vsak dan postaja bogateji po ljubezni in zvestobi onih, ki v njem časté Kristovega namestnika. Tirolska duhovščina zdaj vé, kaj bi radi dognali z novo šolo, in to spoznanje je odločilno za prihodnost našo. Vsem vladam pa veljá resnični izrek: Quidquid agis, prudenter agas, et respice finem! Danes meni — jutri tebi!“

*) Kar poslanec Greuter v „Vaterl.“ piše, to je nameraval govoriti v državnem zboru, al zavoljo bolehnosti ni mogel priti k seji. Besede te so namenjene Stremajerju, ki je hotel, da se v Tirolih vzame duhovščini ves vpliv do šole. Vred.

Bosniški renegati.

Slavni dr. Kapper, ki je o jugoslovanstvu mnogo izvrstnih spisov na svitlo dal, je v časniku „Slavische Blätter“, ki jih je leta 1865 Abel Lukšić na Dunaji izdajal v zanimivem članku „Slavisch-kulturhistorische Betrachtungen“ popisaval: „die Dinnarischen Alpen und ihre Anlande“, in tukaj govoril o Hercegovini in o Bosni.

Ta članek med drugim kaže, da renegat, to je odpadnik od naroda svojega in njegove vere, je po vsem svetu hudič, in tak je tudi poturčeni Bosnjak. Dr. Kapper o Bosnjakih, to je tacih, ki so kristijansko vero zatajili in Mohamedanci postali, piše v omenjenem članku tako-le: „Še le potem, ko se je fanatizem Bosniških odpadnikov pred 20 leti užgal do revolucije zoper Turškega sultana, je Turška vlada za potrebno spoznala Hercegovino in Bosno združiti pod eno glavarstvo.

Tu je Turek najhujo rano vsekal Srbskemu slovanstvu, ker je od nekdaj enotni narod v dva tabora razdružil, ki se nikdar več sprijaznila ne bota. Bosnjaki, ki so se poturčili, dobili so celo deželo kot gospodarji v lastnino, oni pa, ki so kristijani ostali, postali so jim podložni s tlako in desetino; uni imajo vse častne in mastne službe, ti pa še domovine nimajo; uni vlada v vsem in deli pravice kakor mu drago, tega pa tlači samovolja unega. Nasledek teh nenaravnih razmer je pa ta, da nasprotno sovraštvo razjeda vse vrste ljudstva. Poturčeni Bosnjak, čeravno po svojem jeziku, po svojem imenu in po svojih zgodovinskih spominih Slovan, nikogar na svetu huje ne sovraži, kakor kristijanskega brata svojega rodu, — kristijanskega Bosnjaka (rajo), čeravno se je v svojih običajih že zeló turštva navzel, ne boli nasproti nič druzega tako hudo, kakor to, da ga tlači jarem slovanskega njegovega brata, zato ni nikdo zmirom tako pripravljen za punt zoper odpadnike svojega naroda kakor on. Ker poturčeni Bosnjak stojí in pade s Štambulom (turštvom), zato se lahko razumeva in to tudi mnoge skušnje potrjujejo, da v Bosni kristijani nimajo hujih sovražnikov, kakor so Bosniški odpadniki, — kristijani pa hrepenijo po rešitvi iz Turškega jarma in tužnega srca gledajo v Srbijo, Črnogoro in Hrvaško, kakor se jim od tù ali tam včasih kaka lučica upanja prikaže, ki pa se je dosihmal zmirom kot goljufiva veša skazala.“

Ker je v resnici še danes to vse tako, kakor je dr. Kapper leta 1865 pisal, je jasno kot beli dan, da vse reforme, ki jih zdaj zopet Turška vlada obeta za pomirjenje vstaje v Hercegovini in Bosni, niso piškavega oreha vredne, in da tako ali tako mora propasti Turško gospodstvo na Balkanu, kajti če se kristijanom ne zboljša stan v Hercegovini in Bosni, se bode punt ponavljal vsak čas, — če pa bi Turška vlada hotela res kristijanom v teh deželah zboljšati njihov stan, vzdignejo se poturčeni Bosnjaki zoper vlado, ker jih ni volja od svoje mogočnosti in sebičnosti odstopiti in ne za las poboljška dati kristijanom.

Mnogovrstne novice.

* *Vino se od novega leta počenši v javni kupčiji* prodaja po hektolitrih, ki držijo 10 bokalov ali pintov manj kakor 2 vedri. — Tako ukazuje minister kupčijstva.